

FILIP ŠRAJER, DRAŽEN ODOBAŠIĆ, GORAN ANDLAR

SUHOZID.HR – OTVORENI JAVNI POPIS HRVATSKIH SUHOZIDA

SUHOZID.HR – OPEN ACCESS LIST OF CROATIAN DRY STONE STRUCTURES

The collaboration between experts and activist working in the field of heritage and geo-information in Croatia resulted in the launching of Suhozid.hr, a citizen science web portal based on Public Participatory GIS. This interactive GIS database (geo-information system) allows people (heritage enthusiasts, professionals, tourists and others) to use a web interface or mobile application in order to feed into the database multimedia information on dry stone buildings and landscapes – from the basic info (photograph + geo-location) to descriptions, additional photographs, drawings and links. As the editorial published on the portal says, first year activities are focused on creating a list of sites, which should be followed by professional categorization and public evaluation enabled by a Wiki platform, and could further on lead to the use of more advanced GIS functions (advanced search, analyses of distribution, functional and spatial relationships etc.).

Suradnjom stručnjaka i aktivista hrvatske baštinske i geoinformacijske scene u travnju 2013. pokrenut je „Suhozid.hr”, *citizen science* internetski portal, temeljen na PPGIS [Public Participatory GIS] načelu. Riječ je o interaktivnoj GIS bazi (geoinformacijski sustav) podataka u koju korisnici (baštinski entuzijasti i profesionalci, turisti i drugi) mogu sami putem web sučelja ili mobilne aplikacije unositi multimedijalne podatke o suhozidnim građevinama i krajolicima – od onih osnovnih (fotografija + geolokacija) do dodatnih opisa, fotografija, crteža i poveznica. Kako se može pročitati u uredničkoj deklaraciji na portalu, u prvoj godini rada težište je na javnom unosu lokaliteta, a potom bi lokaliteti trebali proći postupak ekspertnog kategoriziranja i javne evaluacije pomoću Wiki platforme, da bi se u konačnici mogle iskoristiti i naprednije GIS funkcionalnosti (napredna pretraživanja, analize rasprostranjenosti i funkcionalno-prostornih odnosa itd.).

Općeprihvaćeno je stajalište o suhozidnim građevinama kao osnovnim elementima tradicijskoga graditeljskog naslijeđa i kulturnog krajolika hrvatskoga mediteranskog prostora. Osim toga *common sense*, na potencijal te baštine još od prvih desetljeća 20. stoljeća povremeno ukazuju i vrlo ugledni autori s područja arhitekture, arheologije, etnologije, geografije i drugih disciplina, uključujući i ne-

koliko pionirskih konzervatorskih zaštita iz sedamdesetih godina. Ipak, ta je tema do danas ostala na margini institucionalnog interesa, tako da još uvijek nedostaju strateški okvir i postavljene metode inventarizacije, valorizacije i upravljanja fenomenom. I na međunarodnoj je razini konceptualna prekretnica došla tek 2000. godine Europskom konvencijom o krajobrazu, koja je istaknula upravo *krajolik svakodnevice* kao temeljni čimbenik lokalnih identiteta, a uključivanje nositelja lokalnih tradicijskih praksi kao glavnu agendu u istraživanju i upravljanju prostorom.

Na domaćoj je sceni 2010. godine izgradnjom spomen-polja krizeva na Kornatu, u kojoj je sudjelovalo gotovo tri tisuće volontera, postao bjelodan ambijentalni, identitetski i mobilizacijski potencijal suhozidne baštine. Iste je godine na potrebu uključivanja i na mogućnost participacijskog modela inventarizacije u kontekstu pojave novih tehnologija upozorio šibenski etnolog Jadran Kale u članku u časopisu „Prostor”, a otprilike u tome vremenskom okviru odvijala su se i istraživanja u sklopu stručnih projekata civilne udruge „Dragodid” te doktorskih studija na Arhitektonskom, Geodetskom i Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koja su neposredno prethodila provedbi platforme „Suhozid.hr”.

SL. 1. BAŠCANSKI MRGARI ('MUZIŠTA') NA STAROŠCINI, OTOK KRK, SU PRIMJER SUHOZIDNIH OGRADA NASTALIH USLIJED PERIODIČNIH POTREBA BROJANJA OVACA NA KOLEKTIVNIM PASIŠTIMA U SUROVOM KRŠKOM PEJSAŽU
FIG. 1. SHEEP-TRAPS (MILKING SPACES) IN STAROŠCINA IN BAŠKA ON THE ISLAND OF KRK ARE EXAMPLES OF DRY STONE WALL FENCES CREATED TO FACILITATE PERIODIC SHEEP COUNTING ON COLLECTIVE PASTURES IN THE HARSH KARST LANDSCAPE

Tehnološka platforma izgrađena je u potpunosti na slobodnom softveru, pri čemu je ponudeno inovativno rješenje integracije nekoliko neovisnih softverskih paketa. Za prikupljanje informacija Android mobilnim uređajima koristi se OpenDataKit platforma, obrada i vizualizacija odrađuju se u QGIS softverskom paketu, a internetski portal je razvijen na Django aplikacijskom poslužitelju, koji će se iskoristiti za razvoj Wiki platforme i interakciju s korisnicima. Kao podloge koriste se javno dostupne OpenStreetMap i Google Satellite, a očekuje se integracija i službenih hrvatskih ortofoto, topografskih i katastarskih slojeva.

Kao dodatnu vijest koja ilustrira aktualnost teme može se istaknuti da je na svjetskoj baštinskoj sceni početkom 2013. objavljena beta-verzija *Arches*, otvorenoga GIS-sustava za inventarizaciju i upravljanje baštinom koji razvijaju World Monument Fund i Getty Foundation. Prva funkcionalna verzija *Arches* trebala bi biti objavljena u lipnju 2013.